УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 144. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1969 No. 144. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 8 серпня 1969

В АМЕРИЦІ

НАСА ВИЗНАЧИЛА ВЖЕ СКЛАД ЗАЛОГИ майбутніх двох космічних кораблів „Аполло 13" й „Аполло 14". Командантом місії „Аполло 13", яка відбудеться, правдоподібно, в березні 1970 року, буде капітан морської фльоти Джеймс А. Ловелл, мол., ветеран двох летів „Джеміні" й місії „Аполло 8". Залогу корабля „Аполло 14", що буде випущений, мабуть, у липні 1970 року, очолюватиме теж капітан морської фльоти Ален Б. Шепард, мол. До складу залоги „Аполло 13" належатимуть ще командор фльоти Томас К. Меттінґлі і цивільний пільот Фред В. Гейз, мол. Капітана Шепарда супроводитимуть майор летунства Стюарт А. Руза і командор фльоти Едґар Д. Мічелл. Усі чотири останні досі не брали участи в космічних летах.

ПРОАНАЛІЗОВАНИЙ В КОСМІЧНИХ ЛЯБОРАТОРІЯХ В ПАСАДІНІ місячний пил, привезений астронавтами із залоги „Аполло 11", виявив сліди органічного походження, хоч і в дуже незначній кількості — в одному випадку 126 частинок на один мільйон, в другому випадку 30 частинок на мільйон. Наявність їх доводила б, що й на Місяці відбувалася синтеза органічних складників, подібна до тієї, яка відбувається в живих організмах. Інші дослідники заперечують таку можливість і твердять, що наявність органічних частинок в місячному пилі спричинена вже земним „зараженням".

АДМІНІСТРАТОР НАСА Д-Р О. ТОМАС О. ПЕЙН подав до відома, що перші американські астронавти поїдуть на Марс правдоподібно порушуваним нуклеарною енерґією космічним кораблем, що його супроводитиме в космічній подорожі другий подібний космічний „рятувальний корабель". Промовляючи на зібранні Національного Пресового Клюбу у Вашинґтоні, д-р Пейн заявив, що висаджения людей на Місяці ще не було здобуттям Евересту, але тільки першим етапом у великій ері здобування космосу. Подорож на Марс можна буде здійснити вже в 1980-их роках.

СЕНАТОР ЕДМУНД МОСКІ, минулорічний демократичний кандидат на віце-президента ЗСА, готується кандидувати на Президента в 1972 році. Остаточного рішення в цій справі він ще не виявив, але вже збирає коло себе групу експертів, які б вишколювали його в питаннях внутрішньої і закордонної політики ЗСА. Шанси Москі на кандидатуру збільшилися після того, як сен. Едвард Кеннеді мав автомобільний випадок, у висліді якого загинула 28-літня секретарка.

АРҐЕНТИНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ РЕЖИМ, очолюваний президентом Хуаном Карльосом Онґанією, наказав політичній поліції закрити провідний арґентинський політичний журнал п. н. „Премера Пляна" (Фронтова сторінка). Всі примірники надрукованого найновішого числа журналу сконфісковано. Закрито цей журнал за намагання „створити з допомогою відповідно препарованої інформації „клімат конфузії" в Арґентині. Приводом до закриття була стаття в журналі про те, що в Арґентині готується новий державний переворот. Журнал має 60.000 тиражу. Сконфісковане число було у продажу по кіосках 24 години.

У СВІТІ

АНАТОЛЬ КУЗНЄЦОВ ПОЧАВ ПУБЛІКУВАТИ в англійській газеті „Дейлі Телеґраф" свої звідомлення про те, в яких цензурних умовах йому доводилося працювати, як письменникові. В першій із цих статтей, що була передрукована в „Ню Йорк Таймс"-і та в інших американських газетах, Кузнєцов розповідає про цензурні перипетії із його першою книжкою „Продовження леґенди". Редакція „Юности", куди Кузнєцов передав свій твір, вимагала, щоб він позмінював його згідно з вимогами „соціялістичного реалізму", коли ж він відмовився, то цей твір появився без його відома з такими вставками, що він не зміг упізнати свого тексту.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД ЗВЕРНУВСЯ ДО З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ з проханням продати Ізраїлеві літаків і летунського виряду на суму 150 мільйонів долярів, включно з джетовими літаками типу Ф-4 Фантом. Конкретно Ізраїль хотів би купити яких 80 бомбардувальників типу Скайгевк А-4 і яких 25 суперсонічних Фантомів. Потрібні Ізраїлеві ці літаки, щоб він міг затримати свою летунську перевагу над арабськими сусідами. Обидва типи літаків ЗСА уже Ізраїлеві продають. Нову оферту закупу американський уряд узяв на розгляд, але відповіді ще не дав.

УРЯДИ ЗАХІДНІХ ДЕРЖАВ — ЗСА, Великої Британії та Франції мали б вести переговори із Совєтським Союзом в справі полегшення „берлінського питання", включно з пропозицією зліквідування берлінського „муру ганьби". Заходи в цій справі йдуть також в тому напрямку, щоб спонукати уряди Західньої і Східньої Німеччини до безпосередніх переговорів в справі Берліну. Західня Німеччина на такі заходи погоджується. Прихильно до цього мала б ставитися також Москва.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ ВИПУЩЕНО ФІЛЬМ про проведену в серпні 1968 року інвазію на Чехо-Словаччину. 65-хвилинний документарний фільм показує поодинокі фази й події окупації, усе в намаганні виправдати конечність інвазії діями „контрреволюційних сил". У фільмі показано також антисовєтські виступи й акти населення, зокрема молоді й демонстрації з написами „Москалі, вертайтеся додому".

СВОБОДА І ГУСАК ДАЛІ ПЕРЕБУВАЮТЬ НА КРИМУ, нібито для відпочинку, а насправді в безупинних переговорах з керівниками КПСС, які вимагають якоїсь офіційної чехо-словацької заяви, яка б виправдувала проведену інвазію. В середу 6 серпня виїхала з Москви до Праги „делеґація" офіцерів совєтської „безпеки" під проводом ген. А. А. Єпішева, шефа політруків совєтських збройних сил. Завдання делеґації провести в Празі якісь „політичні розмови".

НОВИМ АМБАСАДОРОМ ЗСА В РУМУНІЇ став Леонард Ц. Мікер, правний дорадник державного департаменту ЗСА. Досі американським амбасадором в Букарешті був Ричард Г. Дейвіс. Заприсяжено Мікера на нове становище середу 6 серпня.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ СХВАЛИЛА ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів схвалила своїм голосуванням в четвер 7-го серпня ц. р. запропоновану урядом реформу податків, яка є найосновнішою з усіх проведених досі, починаючи з 1913 року. Буде проведена ця реформа водночас із середніми заробітками. Схвалено законопроєкт про реформу й редукцію податків 394 голосами проти 30. Опонентами реформи були головним чином представники областей, що продукують нафту. Після схвалення Палатою Репрезентантів законопроєкт переходить на розгляд Сенату, фінансова комісія якого почне переслухання в цій справі правдоподібно аж після закінчення Конґресових вакацій, значить, 3 вересня ц. р. Демократичні члени Фінансової Комісії зобов'язалися подати Сенатові остаточне звідомлення про цей законопроєкт 31 жовтня ц. р. Схвалила Палата Репрезентантів законопроєкт про реформу податків після двох місяців студій і дебат. Включена в законопроєкт редукція податків передбачає зменшення їх на суму 9.2 більйона, протягом 1972 року, не враховуючи в цю суму зменшення податків з 1 січня 1970 року, коли буде скасована найперше половина теперішнього 10-процентового надподатку і з 30 червня 1970 року, коли цей надподаток перестане взагалі обов'язувати. З другого боку, схвалений законопроєкт передбачає збільшення суми з одержуваних податків на 5.2 більйона в 1972 році. В 1970 році прибутки федеральної скарбниці виноситимуть 4.1 більйона більше, при рівночаснім зменшенні цих прибутків внаслідок редукції податків на суму 1,7 більйона долярів.

Москва виявляє своє незадоволення з приводу відвідин през. Ніксона в Румунії

Букарешт. — Секретар Комуністичної Партії Совєтського Союзу для справ взаємин з комуністичними партіями інших країн, Констянтин Ф. Катюшев, який репрезентує Москву під час нарад 10-ого з'їзду Комуністичної Партії Румунії, що почався в середу 6 серпня ц.р. в Букарешті, виступив у четвер 7 серпня з „привітальною" промовою для делеґатів румунського з'їзду, в якій він виявив дуже виразно незадоволення Москви з приводу недавніх відвідин Президента ЗСА в Румунії. У промові Катюшев засудив „перфідну тактику" імперіялістів, які з допомогою „будування мостів" і коекзистенції намагаються підривати „одність і солідарність" соціялістичних країн Східньої Европи. Стосовний уступ промови Катюшева звучав: „Ми усі свідомі тієї жорстокої боротьби, що її веде імперіялізм проти соціялістичних країн. Наші клясові противники вдаються в цій боротьбі до всіх шляхів і засобів: починаючи від перфідної тактики „будування мостів", спрямованої на підривання одности соціялістичних країн і спричинювання тертя між ними, до відкритого підтримування антисоціялістичних сил і затівання контрреволюційних змов, від намагань економічної пенетрації до прямої мілітарної інтервенції". Промову Катюшева коментують, з одного боку, як виступ проти відвідин президента Ніксона в Румунії, і з другого боку, як спробу засудження Москвою здійснюваних румунською компартією спроб співіснування з капіталістичними країнами Заходу. Катюшеву дав відповідь кілька годин пізніше один із співробітників президента Чаушеску П. Нікулеску-Мізіль. Він заявив, що „марксизм є живою наукою, що її не можна вбгати в приборкувальну сорочку". Відповідаючи на московські заклики до „одности" і пропаґовану кремлівським компартійним керівництвом доктрину „обмеженої суверенности", П. Нікулеску-Мізіль ствердив, що кожна комуністична країна і партія мають право йти своїм власним шляхом до соціялізму і що одність соціялістичних країн не заперечує розбіжностей в поглядах.

АМЕРИКА ПЛЯНУЄ ВЗАЄМИНИ З КРАЇНАМИ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ

Вашинґтон. — Тут з поінформованих джерел подають, що президент Ніксон мав запевнити західньо-німецького канцлера Курта Георґа Кіссінґера, який перебуває тут на державних відвідинах, що опозиція і спротив Москви не стоятимуть на перешкоді безпосередніх американських взаємин з іншими комуністичними країнами Східньої Европи. Президент Ніксон мав висловити таке запевнення під час розмов з канцлером Кіссінґером на тему його недавніх відвідин в Румунії. Дебатуючи над проблемами східньо - західніх відносин, президент Ніксон також запевнив канцлера Кіссінґера, що він не визнає „доктрини Брежнєва". Леонід Брежнєв, перший секретар комуністичної партії Совєтського Союзу, висловив цю „доктрину" під час совєтської інвазії до Чехо-Словаччини минулого року, зголошуючи „право" Москви на совєтську військову інтервенцію для „охорони" східньо-европейських „соціялістичних" країн перед „підривними впливами зі зовні". Президент Ніксон і канцлер Кіссінґер дебатували ще над пропозицією західніх союзників для Москви, щоб Східня і Західня Німеччини самі і безпосередньо переговорювали в справі Берліну.

Жнива на Україні „ускладнені примхами погоди"

Як повідомляє „Радянська Україна" з 31 липня, на кінець липня жнива охопили усі області України. Погода в останньому тижні була дещо менш примхлива, і колгоспи та радгоспи вже зібрали ранні зернові на площі понад шість мільйонів гектарів. Це становить майже 60 відсотків до пляну. Набирає темпу косовиця на Вінниччині, Полтавщині та Харківщині. Проте, у господарствах Львівської, Житомирської, Волинської областей створився великий розрив між косовицею і обмолотом хлібів. У Донецькій і Кіровоградській областях лущення стерні ведеться вкрай повільно. Луганчани й кримчани затягають оранку під озимину. Нинішні жнива набагато ускладнились примхами погоди. Внаслідок дощів і стихійного лиха — повені особливо потерпіло цього року сільське господарство в Івано-Франківській та Закарпатській областях. „Хліб — всенародне багатство, і щоб своєчасно, без втрат зібрати його, треба різко підвищити темпи польових робіт, встановити контролю за їх якістю, піднести відповідальність кожного, хто трудиться на полях і плянтаціях!" — закликає газета колгоспників, новочасних совєтських кріпаків.

Совєтський фізик А. Сахаров, автор протестаційного маніфесту, ще працює

Пасадіна, Кал. — Американські науковці, які недавно відвідали СССР, ствердили, що їхні совєтські колеґи в розмовах з ними ведуть себе більше стримано й обережно, як це мало місце кілька років тому. Це потверджувало б вістки, що під теперішню пору також і в наукових колах совєтської імперії приходять до голосу поборники „твердої" лінії, а просто — сталіністи. Одночасно ці самі американські відвідувачі Совєтського Союзу заперечили вістку, будьто-би визначного совєтського фізика, академіка А. Сахарова, позбавлено звання академіка і звільнено з відповідальних державних постів. Саме недавно була опублікована нова праця д-ра А. Сахарова, що її видав науково-дослідний нуклеарний центр у місцевості Дубна (к. Москви). В 1968 р. академік А. Сахаров написав свій славнозвісний „маніфест", в якому закликав совєтські урядові чинники до співпраці з З'єднаними Стейтами Америки. Тільки в той спосіб, — писав тоді д-р Сахаров, — обидві великі потуги врятують себе від таких катастроф, як нуклеарна війна, перелюднення, голод чи гітлерівського типу диктатура. Маніфест цей викликав був широкий відгомін у вільному світі та вніс помітне замішання в совєтських інтелектуальних колах.

В'єтконґ говорить про коаліційний уряд у В'єтнамі

Париж. Представник так званого „революційного уряду", що його створив партизанський В'єтконґ, в Південному В'єтнамі, заявив тут на пресовій конференції, що той уряд почав переговори з іншими групами в самому Південному В'єтнамі та поза ним для створення коаліційного уряду в тій країні. На запит кореспондентів, чи переговори ведуться також із сильною групою південно - в'єтнамських політичних еміґрантів у Парижі, це речник В'єтконґу відповів, що „в Південному В'єтнамі та в інших місцях ми почали такі наради для спільного обговорення питання відновлення миру та закінчення війни американських аґресорів". Тим часом на самих мирових переговорах у Парижі все ще не досягнено будь-якого успіху.

В АТМОСФЕРІ МАРСА Є ГАЗИ, ЩО ВКАЗУЮТЬ НА МОЖЛИВІСТЬ ЖИТТЯ

Зроблена „Марінером 7" в момент його наближування до плянети Марс фотографія поверхні цієї плянети. На фото — два великі кратери поблизу південного бігуна Марса. Фото охоплює простір 85 на 200 миль виміру.

Пасадіна, Каліф. В атмосфері Марса, в районі його полярного кружка, відкрито два роди газів, які виразно вказують на можливість якогось життя на тій плянеті. Ці гази — це метан і амоніяк. Вістку про наявність цих газів передав на Землю „Марінер 7", перелітаючи біля Марса минулого вівтірка. Д-р Джордж С. Піментел, професор хемії на Каліфорнійському університеті в Берклі, повідомляючи про це відкриття заявив, що хоча ці гази вказують на можливість життя, то це ще цілком не означає, що це життя справді є на Марсі. Проте, він допускає можливість, що якась форма життя може існувати зокрема в південному полярному районі плянети, який правдоподібно — як це вказують передані „Марінером" фотознімки — вкритий хмарами сухого леду, але зовнішні околиці цього району можуть мати водяний лід. Хмари сухого леду, що є замерзлим двоокисдом вугілля, можуть захоронити життя перед нищівними ультрафіолетними проміннями сонця, що продістаються на всю іншу поверхню Марса.

МАРУСЯ БЕК МАЄ „МІТЛУ", ХОЧЕ ПОЗАМІТАТИ ДІТРОЙТ

Дітройт. Маруся Бек, відома міська діячка Дітройту, зголосила свою кандидатуру на посадника того індустріяльного міста та проводить свою виборчу кампанію під гаслом „закону і порядку". Жінки, які піддержують кандидатуру Марусі Бек, зорганізувалися в „Бриґаду Мітли Марусі Бек" та почали видавати спеціяльний журнал „Мітла", якою Маруся Бек після вибору обіцяє „позамітати Дітройт від злочину, курупції та всілякої іншої полюції". На фото: комітетові бриґади передають пані Бек перше число „Мітли".

БІЛЯ СТАТУЇ СВОБОДИ ВІДБУЛАСЯ ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ У 10-РІЧЧЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Ню йорк. З нагоди 10-ліття проголошення в ЗСА закону про Тиждень Поневолених Народів в неділю 27 липня 1969 року тут біля Статуї Свободи відбулася Маніфестація, що її підготувала організація Американці за Визволення Поневолених Націй (АВПН). З українського боку організовану участь в Маніфестації прийняла Спілка Визволення України, що є членом АВПН.

Офіційну частину Маніфестації попередила Служба Божа в наміренні поневолених народів, яка відбулася в 11-ій годині дня в катедрі Святої Тройці при Бродвей і Волл Стріт в Манґеттені з участю різних національних груп. О год. 2:30 по полудні розпочато Маніфестацію на приготованій для цього площі біля Статуї Свободи. Нововибраний президент АВПН п. Маріо Аґвілера попросив прапороносців з прапорами національних груп зайняти призначені їм місця й покликав до Президії почесних гостей, що їх зустрічала біля Статуї д-р Валентина Калиник, заступник президента АВПН. Серед них були: Лазло Пастор з Вашинґтону, директор Відділу Національностей при Республіканській партії. Він був головним промовцем на Маніфестації: Д. К. Тсо, другий секретар місії до ОН від національного Китаю; А. Корн, голова Відділу Національностей в Ню Йорку при Республіканській Партії; Д-р Володимир Душник, представник УККА й уповноважений Комітету Поневолених Народів у Вашинґтоні; Д. Юнґ, президент Об'єднаного Китайського Товариства великого Ню Йорку; пані А. Міллер, президент Латино - Американського Жіночого Об'єднання в Ню Йорку; о. П. Чінґ; о. П. Трепса, від балтійських народів; п. Альгаро Ріст, президент Уруґвайського Культурного Центру в ЗСА; п. Т. Фейлас і пані Р. Сімпсон, активні діячі у виборчій президентській кампанії в Ню Йорку, з якими співпрацювала АВПН і СВУ.

Після молитви, яку провів о. П. Трепса в наміренні полеглих і переслідуваних під комуно - московською й червоно - китайською тиранією, дальше ведення Маніфестації перебрав Т. Фейлас. Він зачитав цілий ряд письмових привітів і побажань для учасників Маніфестації, які надіслали: Білий Дім — Президент з його Проклямацією Тижня Поневолених Народів; Канцелярія (Офіс) віце - президента Спіро Аґню; Ричард Гюз, губернатор стейту Ню Джерзі; секретар транспорту Д. Волпі; сенатор Д. Джевітс. Окремі листи й Проклямації Тижня Поневолених Народів одержано від Н. Рокефеллера, губернатора стейту Ню Йорк і Дж. Ліндзія, мейора Ню Йорку. Головну промову виголосив Лазло Пастор з Вашинґтону, аналізуючи методи й практику комуно-московського імперіялізму та етапи його загарбницької політики. Сам промовець брав активну участь в революційному зриві на Мадярщині в 1956 році, а в останні сім років був генеральним секретарем Мадярської Федерації Борців за Свободу. Тепер його найменовано директором Відділу Національностей при Республіканській Партії і з цього становища він промовляв тут біля Статуї Свободи. Закінчив Лазло Пастор свою промову оптимістичним твердженням про те, що теперішній Президент ЗСА не лише добре розуміє стремління поневолених народів, але й реально їх оцінює.

Другим промовцем виступав Д. К. Тсо, представник

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

СТУДЕНТСЬКИЙ З'ЇЗД У ВАНКУВЕРІ

Як повідомляють „Українські Вісті" в Едмонтоні з 31 липня, у Ванкувері від 28 серпня до 2 вересня відбудеться десятий з'їзд Союзу Українського Студенства Канади (СУСК). Студенти виберуть Управу та обговорять два актуальні питання; „Студентський рух у Канаді та суспільні зміни" і „Практичне застосування закону про офіційну двомовність". З'їзд відбудеться в університетськім будинку Об'єднання студентів. Влаштовані будуть також прогулянки, вечірки, концерт.

НОВА ВИСТАВКА Т. ШУМИЛОВИЧА

Ню Йорк. — Відомий уже нашій громаді з попередніх індивідуальних виставок мистець Тарас Шумилович влаштував чергову виставку своїх картин у Нюйоркській Публічній Бібліотеці під числом 209 Захід 23-та вулиця в Ню Йорку. Виставлених коло 30 картин, графік і книжкових обкладинок. Виставка відкрита від 1 серпня до 30-го вересня ц.р. В суботи, неділі і свята закрита.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Москва, Пейпінґ і ЗСА

Примирливі, ба навіть приязні звороти на адресу З'єднаних Стейтів стояли в яскравій суперечності до різких і гірких слів, що їх совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико висловив на адресу комуністичного Китаю у своїй промові перед Верховним Совєтом СССР ще 10 липня ц. р. Правда, говорячи про В'єтнам, Громико повторив утерту фразу про „американського аґресора", бо цього вимагала пропаґандивна куртуазія супроти Північного В'єтнаму, В'єтконґу й усіх комуністів у світі. Але зараз же Громико заявив: „Совєтський уряд завжди прикладав велику вагу до відносин із З'єднаними Стейтами. Ми сприяємо розвиткові добрих взаємин із З'єднаними Стейтами. Ми хотіли би мати з ними прятельські взаємини, бо віримо, що це було б в інтересі однаково совєтського, як і американського народів". І, признавши, що „наші країни розмежовані яскравими клясовими розбіжностями", Громико урочисто заявив, що „Совєтський Союз увесь за переговори, тож коли Уряд ЗСА дійсно буде триматися цієї лінії, то наша сторона, як і раніше, готова піти з ним на згоду однаково в двосторонніх, як і у важливих міжнародних проблемах..."

Очевидно, краще було б, щоб Громико не покликався на „ранішу" готовість Совєтського Союзу шукати порозуміння з західнім світом в будь-яких, двосторонніх чи міжнародних проблемах, бо відомо, що від кінця останньої війни єдиною міжнародною проблемою, в якій поступилась Москва, було привернення суверенности Австрії та відкликання з її території совєтських військ. Зате свою „примирливість" супроти вільного світу найяскравіше заманіфестувала вона в серпні минулого року збройною інвазією до Чехо-Словаччини та розміщенням своїх дивізій у чесько-німецькому прикордонні. Отож власне ця пригадка на прецеденти совєтської примирливости настроює якнайбільш песимістично супроти можливостей осягнути якесь сутнє порозуміння з Москвою, яке поліпшило б міжнародну ситуацію. Відомо, що російська імперія большевицького видання не відмовиться від свого імперіялістично-аґресивного гону, як також московський комунізм не відмовиться від своєї „місії" розпалювати й активно підтримувати „визвольні" війни і рухи у світі. Вся примирливість Москви зведеться до таких пустих, зовнішніх маніфестацій, як ті, на які зразу ж вказав Громико: взаємних відвідин членів Конґресу й Верховного Совєту чи візити Ніксона у Москві.

Дійсна ціль таких вихилясів Громика виявилась власне в отій суперечності його відношення до Америки й комуністичного Китаю. Аж надто яскраво впадало в очі, що Москві потрібне „співіснування" з Америкою в обличчі загострених відносин з Пейпінґом. Аж надто ясно виходить тенденція большевиків страшити Пейпінґ своєю ніби приязню з Вашинґтоном, приязню, яка може перетворитися в союз з вістрям — проти Пейпінґу. Виходить, що Москва хоче просто шантажувати комуністичний Китай — Америкою. Можна легко здогадатись, що деяким кремлівським вождям хотілось би повторити прецедент з другої світової війни, коли З'єднані Стейти, ставши союзниками СССР у війні проти гітлерівської Німеччини, врятували його від заглади і допомогли розростися до розмірів, про які большевики і не мріяли. Чому б і тепер ЗСА не могли допомогти Совєтському Союзові зліквідувати комуністичний Китай, як суверенну атомову державу, перетворити його у совєтського сателіта на зразок Зовнішньої Монголії і, очевидно, ще й винагородити Совєтський Союз поширенням його монопольних впливів на всю Азію...

Американський синдикований коментатор Роско Друммонд слушно твердить, що при всій антипатії до сучасного Пейпінґу аж ніяк не в інтересах Америки прислуговуватися цілям Совєтського Союзу. Він апелює до американських ліберальних політиків, що їх називає „м'яколінійниками", щоб вони не були супроти Москви більш угодницькими, аніж цього хоче Москва, яка, наприклад, не вважає проєкт американської системи протиракетної охорони за перешкоду для будь-яких переговорів, і не давали Москві надій на підпорядкування інтересів ЗСА інтересам СССР. І Роско Друммонд приходить до висновку, що ЗСА не можуть активно ставати по стороні ні одної з тих двох комуністичних великодержав і допомагати будь-котрій із них розростися коштом другої та вільного світу. В цьому теперішньому, корисному для вільного світу московсько-пейпінґському конфлікті ЗСА і ввесь вільний світ можуть бути тільки невтральними.

МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ СОБОРУ СВЯТОЇ СОФІЇ В РИМІ

Велике зацікавлення нашого громадянства новозбудованим храмом святої Софії в Римі спонукало „Свободу" звернутися до мистця Сватослава Гординського, за проєктами якого виконано внутрішнє мистецьке оформлення тієї церкви, за ближчими інформаціями в цій справі. Він отримав від нас кілька запитів, на які ми дістали такі відповіді:

— За вашими проєктами виконано велику мозаїку собору. Як властиво вона виглядає і що на ній зображено?

— Мозаїкою покрита ціла конха святилища від підлоги до стелі, разом понад 1.200 квадратових стіп. Завдання цієї мозаїки було подвійне: зв'язати сучасний храм з храмом, збудованим кн. Ярославом Мудрим, і одночасно подати традиційні іконографічні мотиви в сучасному, модерному оформленні. Для цього в долішньому ряді відтворено змодернізовану репліку сцени св. Євхаристії з київської св. Софії, яка в цілому світі є найстаршим і тому нормативним зображенням цієї сцени в стінописі. Тут зображені двічі Ісус Христос з двома ангелами і по шість апостолів з кожного боку, як підходять до престолу. По боках цієї сцени зображено ліворуч кн. Ярослава Мудрого з моделем первісного храму св. Софії в руці, св. Володимира Великого і св. Климента, третього зряду папу, який помер у Херсонесі в Криму і мощі якого св. Володимир привіз до збудованої Десятинної церкви в Києві. Праворуч знаходиться подібна триособова група: два слов'янські святителі Кирило і Методій, а за ними митрополит Андрей Шептицький, який спеціяльно ширив їх культ. Очевидно, як і кн. Ярослав Мудрий, митрополит зображений без авреолі. Вище, в самому центрі композиції, зображена св. Софія, символ Премудрости Божої. Вона передана згідно з іконографічними вимогами — на троні, в короні і з жезлом у руці та з вогнистими крилами. Ноги її спочивають на камені мудрости, а ціла постать вписана в проміння коло синьої барви, яка сильно вирізнює цю центральну постать на компактному золотому тлі святилища. Обабіч стоять Богоматір з медальйоном Христа-Емануїла на грудях і св. Іван Предтеча. Вся ця група відділена від долішньої малим престолом з замкнутим євангелієм і Святим Духом над ним. На самій горі композиції зображено символічне Небо з шістьма ангелами і Богом-Отцем візантійського типу, як обома руками благословить світ. Уся ця велика композиція обрамлена двома поясами орнаменту.

— Які великі ті фігури?

— Всі постаті приблизно натуральної величини. Апостоли в київській св. Софії може на одну голову вищі, але та церква пропорційно також куди більша.

— Чи крім мозаїки ви проєктували ще щось інше?

— Ціла велика підлога собору складена з орнаментальних взорів і різнобарвних плит мармуру. Взори нав'язані до тієї первісної підлоги, що частинно збереглася в Києві, це так званий косматичний тип, який, зрештою, можна подибати і в давніх римських церквах. Тому наш храм стилістично ув'язується в коло римських храмів. Крім цього, Блаженніший кардинал Иосиф бажав, щоб мистецьке устаткування храму було не тільки візантійське, але українсько-візантійське, а цього італійці зробити не могли. Тому я виконав теж проєкти престолів, на капітелях яких є герби українських земель, трону і запрестольних сиджень, а також проєкт металевого кивота з повнофігурними зображеннями Христа і дев'яти наших святих.

— Хто був виконавцем усіх тих мистецьких робіт, і взагалі розкажіть нам про процес самої праці, як те все було виконане — від проєкту до закінченого твору.

— Мармурові праці виконав один з чільних в Італії майстрів, проф. Маццей з П'єтрасанта біля Каррари. Мозаїчні праці виконала теж одна з найкращих в Італії майстерень Монтічеллі, який після війни відновляв знищені мозаїки в монастирі Монте Касіно. З обома тими майстрами була велика приємність працювати. Щождо самого процесу роботи, то я аперед виконував загальний плян, а, після обговорення, приготовляв оригінальний рисунок, який покривав фарбами так, щоб мозаїсти відразу знали, який тон покласти. Мозаїки виконувалися вперед у робітні на столах і частинами, наклеєними на папір, які пізніше монтовано в цементову заправу на стінах. Усе це давало змогу вносити коректури ще перед остаточним прикріпленням мозаїки до стіни. Сам Блаженніший стежив за кожним кроком цієї роботи, виходив на риштовання і приводив найкращих у Римі експертів візантики з Ватиканського університету.

— Ми цікаві були б знати, чи плянується розмалювання собору, чи буде в ньому іконостас?

— Я відраджував розмальовувати собор усередині через те, що Рим має великий автовий рух, а гази з авт дуже нищать настінне малярство. Тому декорація стін буде, мабуть, тільки мозаїчна. Особливо копула потребуватиме великого зображення Христа-Пантократора, ангелів, пророків та євангелистів. Очевидно, повинен бути й вимаганий обрядом іконостас, але все це вимагає окремих коштів і, особливо, часу, тому це ще справа майбутнього. Найважливіше те, що сама будова архітектурно зразкова, базована на досконалій гармонії архітектурних мас і ритміці ліній, тому не повинна бути переладована оздобами. Кожен твір мистецтва, що туди прийде, повинен бути добре продуманий і стилево зв'язаний з цілістю будови. Мушу сказати, що цілість цієї будови задовольняє мене особисто більше, ніж будь-яка інша наша церква. Тут дотримано всіх вимог традиції, а водночас усе в цій будові й оформленні сьогочасне, модерне. Сподіваюся, що цей храм стане зразком для інших.

Д-р Михайло Данилюк

ЗДОРОВ'Я У КОСМОСІ

(2)

Говорячи про бактерії, треба згадати ще один варіянт дослідів над астронавтами. Справа у тому, що попередні обсервації виявили, що деякі бактерії, які людина носить на собі, у космосі швидко помножуються. Сюди передусім належать стафілококи, себто гнійні бактерії, які викликають запалення шкіри, фурункульозу, абсцеси і т. д.

Чи це має щось спільного з недостатньою гігієною в малій космічній ракеті, чи, може, дошукуватися треба інших причин?

Астронавтам беруть пробки зі шкіри, носа, горла, вух і т. д. перед відлетом та після прилету і так досліджують зміни в бактеріях та грибках, які можуть статися в космосі. Обсервують протягом довшого часу, як різні мікроорганізми поводяться на астронавтах після повернення на Землю. Все це необхідне для поборювання інфекційних недуг у космічних просторах і для дослідження можливих нових недуг.

Минулі досліди ствердили, що в космосі, де нема сили притягання, в людському організмі відбувається ряд змін, хоч людина виявляє дуже широкі можливості пристосовування до відмінних умовин.

Мало відомо, що астронавти під час космічних летів роблять на спеціяльному апараті ряд вправ, які автоматично передаються до контрольного центру. Апарат цей подібний до звичайного ровера. Електронічні прилади рапортують про те, що в неваговому просторі організм тратить на силі праці.

Спеціяльний апарат вимірює працю серця астронавта при виконуванні ним різних завдань і рапортує про це автоматично до контрольного центру. Виявилось, що в космічному просторі, внаслідок утрати сили притягання, серце, а також кровоносні судини стають кволішими, наче „лінивішими". Справа в тому, що в умовах невагомости серце не мусить працювати з такою напругою, як на Землі, де воно, перепомповуючи кров, рівночасно поборює силу притягання.

Тож, коли людина перебула в космічних просторах протягом довшого часу, то чи не зазнають її м'язи, судини та серце постійних ушкоджень? Покищо жадних ушкоджень не виявлено, але досліди в цьому напрямі необхідні.

Виконування праці в космічному просторі або при малому притяганні на Місяці має свої додатні сторінки: треба меншої напруги, щоб працю виконувати. Але в той же час серце, судини та м'язи, як згадано вище, стають кволішими і тому якоюсь мірою напружуються штучно. Таке, наприклад, було з астронавтами на Місяці, коли ритміка їх сердець підносилась до 160 ударів на хвилину. Тож досліджується пропорційність поміж вимогами і можливостями праці людського серця в космосі.

Досліди виявили, що організм астронавтів реґулює свою працю в нових обставинах, але ще невідомо, як реаґуватиме організм нетренованих осіб на незвичайні обставини в космічних просторах.

Варто згадати, що астронавти мають на своїх грудях малі електронічні апарати, які постійно передають до контрольного центру не лише биття їхнього серця, а також віддих і т. д.

Відомо з попередніх дослідів, що в космосі, знову ж таки внаслідок відсутности притягання, відбуваються зміни в людських костях: вони в якійсь мірі втрачають кальцій і стають наче м'якшими. Тому з різних костей, а особливо з кісток пальців та стіп перед полетом і після нього робиться рентґенівські знімки. Допомагають в цьому також аналізи крови. Досліди виявили, що незначна втрата кальцію в костях астронавтів швидко поповнюється після полету. Проблему цю досліджується, щоб запобігти більшій утраті кальцію при довгих полетах у майбутньому.

Інша проблема — це справа кисню в ракеті і космічному одязі.

Будучи в безповітряному просторі, астронавти дихають чистим киснем. Це спричиняє легкий запальний стан очей, шкіри, волосся та деяких слизових оболон. Ці явища, одначе, зникають протягом кількох днів після повернення на Землю.

Травлення відбувається у космосі нормально, перистальтика кишок — незмінена. Все ж астронавти за час останнього полету втратили до 10 фунтів ваги, бо харчувались здеґідрованими та концентрованими потравами, які не дуже припали їм до вподоби. Важко сказати, наскільки залежить втрата апетиту і ваги від відмінного харчу, а наскільки від величезного психічного напруження, яке, безперечно, переживають ці відважні люди, вириваючись у невідоме.

Окремою проблемою є психічний стан людини в космосі. З дослідів знаємо, що деякі астронавти переживали різні нервові зміни. В більшості відзначається у них стан пригнічення, втрата орієнтації, відчуття загублености, неприємної ізоляції та деякого подразнення, сполученого з побоюванням. Ніяких тривалих змін у психіці ніхто із них не виявив. Як буде реаґувати на космічні подорожі звичайна людина, що не перейшла спеціяльного вишколу — справа майбутніх дослідів.

Отже, щоб летіти в космічному кораблі у міжплянетних просторах, треба вміти цим кораблем керувати, бути вишколеним астронавтом і здоровою людиною з нормальною психікою. Але для цього не треба бути „суперменом". Недаремно тисячі американців зголошуються на чергові лети до Місяця. Немає сумніву, що за деякий час полетить у космос чимало людей, бо медичних перешкод, видається, для цього не існує. Треба лише ще й ще дослідів. У цьому відношенні „Аполло - 11" не тільки осягнув технічний тріюмф, але й збагатив медицину новими відомостями.

(Кінець)

ЗАБУТА МУЗИКА ЗВУЧИТЬ ЗНОВУ

У київському часописі „Культура і Життя" з 31-го липня пише М. Антків:

„Студентське наукове товариство Львівської державної консерваторії ім. М. В. Лисенка приділяє увагу старовинній музиці. Справа в тому, що Львів багатий на традиції старовинної музики; в його архівах зберігається чимало музичних записів ще з XVI сторіччя.

Студентка Л. Корній знайшла і розшифрувала старовинну табулятуру музики для цитри. У Львові знайдено матеріяли, зв'язані з зачинателем партесного співу на наших землях Миколою Дилецьким, багато нот і табулятур для старовинного інструмента — лютні. Цими пам'ятками давнини зацікавився доцент Львівської консерваторії, завідувач катедри народних інструментів, композитор І. Вимер. З його ініціятиви відібрано відповідні зразки музики і почалось їх опрацювання.

Після цього постало питання: на чому ж ту музику виконувати? Адже старовинних лютень у Львові нема, та й ніхто як слід не знає будови цих інструментів, принципу гри на них. Почалися пошуки. Хтось із студентів-заочників сказав, що бачив якісь незнайомі інструменти в Чортківському педагогічному училищі (Тернопільська область) на горищі. Було встановлено, що це — лютні. Потім виявлено лютні і в Чортківському будинку культури, які попали із Бережан...

У Львові є ще багато цікавих зразків старовинної музики, яка чекає опрацювання та виконання, і, зокрема, чимало зразків, української лютневої музики. Знайдено також інструменти, назви яких і принцип гри на них досі не встановлені. Все це в майбутньому стане об'єктом дослідження.

З НАШИХ БУДНІВ

Любисток для Президента

На політичному перелазі в клюбі „Лиса Микити" в Ню Йорку було тихо, як у понеділок в церкві. Більшість патріотів, політиків та воєнних стратеґів роз'їхались по різних Союзівках, хто на довший кінець тижня, хто на коротший, на полі бою залишився лиш бартендер Юрко і двоє заграничних гостей, — із Честеру, Пенсилвенія, — до речі, обидва розчаровані закордонною політикою президента Ніксона.

— Тому, що ми від нього так багато сподівалися — дістали велику дулю. О-таку! — в цьому місці гість з Пенсилвенії показав, якої величини була ця дуля. — Він з усіми буде говорити: з совєтами, китайцями, малайцями, навіть з такими циганами, як румуни, — тільки з нами не ласка!

— Бо нас ніхто не любить, — сумно звісив голову над „смирнівкою" другий гість, сентиментально настроєний. І став вичисляти на пальцях: — Поляки нас не люблять, словаки не люблять, жиди не люблять, американці не люблять...

— А я вас люблю! — перебив його несподівано один із наших, тут народжених адвокатів, дуже активний в нюйоркській громаді між ветеранами і дівчатами, що заскочив до клюбу на німецьке пиво.

— А ви хто такий будете? — витріщив на нього осоловілі очі сентиментально настроєний патріот.

— Я — американський лоєр українського роду, який хоче дати вам безплатну правну пораду, що зробити, щоб президент Ніксон так любив Україну, як він любить Америку.

— А цікаво послухати, — насторожили вуха гості з Пенсилвенії.

— Бачите, — сказав адвокат, — мої небіжка-мамуня знали таку крайову пословицю: „На милування нема силування!" Силування, то, може, і немає, але є одна чудесна медицина або таке зілля, що зветься „люби-мене" чи там любисток. Цю медицину, якщо собі пригадуєте, пробувала застосувати Маруся, коли хотіла причарувати Гриця... Прийдеться і нам хватитися за такий спосіб! А це дуже легко зробити, бо надворним лікарем у Білому Домі, як це ви знаєте з преси, є наш чоловік, українець, доктор Володимир Ткач. Треба його підмовити, щоб при найближчій оказії застрикнув президентові в жилу або підсипав йому до кави порцію любистку... Тоді президент Ніксон запалає такою любов'ю до України, що добровільно зречеться президентури в користь пана доктора Добрянського, а сам попросить вибрати його головою Українського Конґресового Комітету... Ну, панове, що ви на це скажете?

Заграничні гості глянули один на другого розгубленими поглядами, хвилинку помовчали, а далі той, сентиментально настроєний, промовив:

— Тут, брате, таке діло, що без чарки не розбереш... Хіба вдаримо ще по одному?

Ікер

Володимир Янів

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В 1968-69 Р. Р.

(1)

Чи не найважливіший момент при тому, що переживання наших курсантів на місці будуть вихідним пунктом для найкращої акції за курсами у майбутньому. Адже ж у нас на курси з'їхалися учасники з найрізноріднірших країн, і вони самі найкраще будуть переповідати своїм колегам та друзям про те, що бачили чи чули. Звичайно, ми сподіваємося, що добудемо їх також для високих ідеалів співдії народів, а зокрема для ідеї европейської інтеґрації, бож треба пам'ятати, що Україна є важливою складовою частиною Европи, що часто забувається.

З цього погляду з'єднання для нас людей намагалися ми наші курси якнайкраще підготовити — в рівній мірі з погляду змісту і форми. При тому мали ми підмогу збоку федерального міністерства для скитальців, збоку баварського міністерства освіти та віровизнань, баварського міністерства праці й соціяльної допомоги, як теж збоку Міської Ради Мюнхену. Ця допомога заслуговує на вислів нашої повної вдячности.

Щодо змістовного аспекту курсу, то й тут кілька чисел може зілюструвати наші зусилля. Коли ми в минулому році загально мали 39 курсів, то в біжучому році це число збільшилося вдвоє — 78, і зовсім подібно з викладачами — професорами: 21 професорів було в минулому році і 42 в біжучому. Це числа, але треба сказати, що ми зібрали можливо найкращий викладацький колектив.

При характеристиці нашого авдиторного навчання, то ми в біжучому році виступили з ініціятивою, чи вірніше позитивно відповіли на ініціятиву нашої громадської Централі у Німеччині: Центрального Представництва Українців у Німеччині, і влаштували в часі латинських Зелених Свят вишкільний курс для учителів наших суботніх шкіл, в якому брало участь 30 осіб із 5 різних европейських країн і 16-ти міст. Курс увінчався повним успіхом, і подібний курс підготовляє тепер УВУ для учительства Англії.

Це звищення ефективности нашої праці було можливе тільки завдяки дуже старанній підготові: засідання Сенату відбувалися кожного місяця, і їх було 12. Потім треба згадати спеціяльну Надзвичайну Професорську Раду, яка була насамперед присвячена підготові ВЛКУ, але основним у загальній зміні була тісна співпраця між нашим центром у Мюнхені і нашими Делеґатурами у Франції, З'єднаних Стейтах та Канаді. Щоб зрозуміти, яке значення для нас має координація праці, вистачить назвати два числа: коли ми в Европі маємо ледве 18 габілітованих членів Професорського Збору, то число їх за океаном досягає 28. Щоб запевнити контакт і координацію праці, відновили ми видання нашого Бюлетеня, який виходить тепер пересічно щодва місяці (разом з'явилося 6 чисел). Завдяки цьому зв'язкові приїхало декілька наших професорів на літні виклади, скріплюючи в такий спосіб наш викладацький колектив: конкретно приїхало до нас два професори і один викладач, а крім того із-за океану маємо в біжучому семестрі трьох професорів-гостей. Тому ми могли відбути перше засідання Сенату з усіми трьома директорами делеґатур, і з ними усталити засади співпраці. Це безперечно поглибить нашу дію в майбутньому[7]).

Коли ми, з одного боку, змогли збільшити число наших викладачів на курсах завдяки приїздові наших колеґ із-за океану, то з другого було це можливе завдяки тісній співдії із нашою братньою установою — Українським Технічно-Господарським Інститутом (УТГІ). Також просили ми про допомогу та співдію НТШ, і взагалі треба сказати, що між усіми трьома нашими науковими установами існувала якнайбільш гармонійна співдія. Врешті треба згадати, що в турботі за доріст ми притягнули як викладачів також наші молодші наукові сили, які в більшості кінчали свої студії в чужих високих школах, а в УВУ хотіли б тепер габілітуватися. Як ми членів Професорського Ґреміюму УТГІ просили на викладачів на наших курсах, так в свою чергу приймали участь, як викладачі, на курсах УТГІ[8])

Співдія з іншими науковими корпораціями не обмежується педагогічною діяльністю. Співдія видна також у видавничій діяльності. Так, наприклад, останнє число наших „Наукових записок" появилося як спільне видання чотирьох наших наукових інституцій.

Щождо порушеного питання наукового доросту, то й тут треба вказати на деякі позитивні можливості, чи бодай сподівання: всі студійні стипендії, які в минулому здебільша призначувано старшим дослідникам, тепер зарезервовано виключно для габілітантів чи докторантів, які мали б згодом продовжувати свій вишкіл у напрямі габілітаційного поступовання.

Позитивним є той момент, що всі габілітанти й докторанти, які отримували свої стипендії від Т-ва Сприяння Українській Науці, заступають п'ять різних дисциплін: педагогіку, філософію, історію, соціологію та літературу. На жаль, у біжучому році мали ми поважні бюджетові скорочення з признаної допомоги, так що були змушені спинити дальшу виплату стипендій, і таким чином автоматично габілітаційне поступовання наших кандидатів продовжиться. Правда, маємо ще додаткові зголошення наших габілітантів із Канади, які імовірно закінчать поступовання ще таки в часі біжучого семестру.

[7]) 2 липня відбулась нарада ректора УВУ із усіми трьома директорами, а 3 липня XII засідання Сенату УВУ, на яке були запрошені всі три директори Делеґатур.

[8]) З професорів УТГІ будуть на ВЛКУ викладати: проф. д-р Р. Єндик, проф. І. Майстренко, доц. д-р А. Фіголь. Треба пригадати, що під час останньої Професорської Ради УВУ відбулася спеціяльна спільна Сесія із професурою УТГІ для спільної підготови ВЛКУ.

(Далі буде.)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

МУЗЕЙ ВДОМА

Науковий працівник Львівського музею етнографії пише в київському часописі „Культура і Життя" з 31-го липня:

„Вже 15 років його створює львівський інженер Володимир Вітрук. Він зібрав понад 10 тисяч екслібрисів. Це, мабуть, найбільша колекція на Україні. В минулому році львов'яни мали можливість оглянути виставку цих екслібрисів у Львівській публічній бібліотеці. Закоханий в мистецтво інженер зібрав також прекрасні зразки народної творчості: стародавні дерев'яні скульптурки, ікони, гуцульські топірці, різноманітні прикраси, зразки мистецької обробки металу, нагрудні значки з зображенням Т. Шевченка, Ів. Франка, І. Котляревського, Г. Сковороди, М. Гоголя".

Травень — місяць сумівця в Клівленді

Осередок СУМА ім. Гетьмана Богдана Хмельницького і його Відділ Юного СУМА „Корсунь" в Клівленді в дні 11. 5. 1969 р. на День Матері приступив у своїй парафії ім. Святих Апостолів Петра і Павла до Святого Причастя.

Монс. о. Дмитро Гресько сповідав, а о. Микола Павлишин причащав. Приступили до св. Причастія 50 осіб у сумівських одностроях. Отець Павлишин у проповіді говорив до вірних, що Управа Осередку добре подумала, що з своїм членством під час дня Матері приступили до Святого Причастія, тим самим даючи молоді християнське виховання, любов та пошану до своїх матерів, до Божої Матері та до нашої страдальної і поневоленої москалями Матері - України.

Після Служби Божої все членство і родичі пішли до Дому СУМА, де при вході в залю всім матерям юносумівки причіпляли „Корсачі", на вияв любови і шани. Рій „Лілії", що ним керує виховниця 1-го ступення студентка „Кейс Вестерен Резерв університету", дружинниця Мирослава Мудрак, приготував снідання - перекуску для всіх присутних.

Офіційне Свято Матері відкрив голова Осередку Петро Райца, від імени членства привітав матерів і гостей та передав дальше керування булавному, студентові - дружинникові Ігорові Цішкевичеві. Оля Головка, виховниця 1-го ступення, студентка „Клівленд Стейт університету", виголосила реферат, присвячений Трьом Матерям, а старші сумівки з Роя „Лілії": Надя Данко, Галя Мацєв, Геня Кострик і Ірка Кокодиняк дали монтаж - д е к л я мацію, підготовану Мерославою Мудрак. Потім, після свята, відбулись навчання вільноручних вправ, для чого з Торонта приїхав проф. Євген Орищин. Ті вільноручні вправи організує ГУ СУМА до 20-ти ліття СУМА в Америці, спільно виконувати на Здвизі СУМА в Елленвіл. У вільноручних вправах брало участь юнацтво з Осередків СУМА: Клівленд, Кентон, Колюмбус, Янґставн, Парма і Льорейн.

В днях 19 — 22 травня 5 роїв склали іспити молодшого юнацтва. Ті рої підготовляли виховниці і виховники, а саме: Оля Головка, виховниця 1-го ступеня Рою „Фіялки" — юнаків на перший і с п и т; Володимир Кметь, виховник 2-го ступення, рій „Стрільці" — 6 юнаків на перший іспит; Василь Мудрак, виховник 2-го ступення, рій „Орли" — 4 юнаків на другий іспит; Мирослава Мудрак, виховниця 1-го ступення, рій „Лілії" — 10 юнаків на третій іспит та Ігор Цішкевич, виховник 1-го ступення, рій „Леви": 8 юнаків на третій іспит.

Володимир Кметь

Сиракюзи, Н. И.
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОЖ ОЧСУ

Дня 7 червня в Сиракюзах відбулися Загальні Збори Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, ОЖ ОЧСУ. Збори відкрила голова проф. Мотря К. Богатюк; пресідником Зборів обрано Софію Фраціян, секретарем Марію Шоробуру. Звітували члени Управи, крім голови — Марія Карпишин, Марія Шоробура, Ярослава Жмур, Константина Микитин, Бронислава Мельничук і Марія Машталір. Звіти виявили, що ОЖ ОЧСУ, хоч і наймолодца з усіх організацій міста, бо заснована в 1967 р., належить до дуже активних організацій і жертвенно служить зорганізованій українській спільноті. Місцевий Відділ ОЖ ОЧСУ є членом-фундатором Катедри Україноznавства при Гарвардському університеті, як і всі його членки, членом УККА, ЗУАДК-у та Українського Народного Дому.

Наш Відділ оплачує побут на сумівських таборах двом юнакам, і цього року закупив вісім книжок для Школи Українознавства ім. Лесі Українки на нагороди за добрі успіхи. При Відділі існує суспільна опіка; два рази в рік 6-м українським воякам у В'єтнамі висилаємо пакунки й листи. ОЖ ОЧСУ опікується місцевими хворими. Господарська референтура у минулому році займалась 16 імпрезами та бенкетом. При Відділі існує молодечий сектор.

В рямках акції Українського Визвольного Фронту Відділ ОЖ ОЧСУ брав участь у висилці петиції до церковних чинників з домаганням створити Український Католицький Патріярхат. Відділ збирав підписи під петиціями до ОН в обороні переслідуваних українських інтелектуалістів, вітав Верх. Архиєпископа Иосифа Сліпого в Сиракюзах, продавши жетонів на 175 дол. та склавши свій Дар Любови для Верх. Архиєпископа на оселі СУМА в Елленвілі в серпні м. р. Членство ОЖ ОЧСУ, разом з іншими організаціями УВФ, взяло участь у привітанні Верх. Архиєпископа і в Торонті в червні минулого року.

У культурно - освітній ділянці ОЖ ОСУ влаштувало дві великі імпрези: Вишивані вечорниці і тритижневу Виставку українського мистецтва. Вишивані вечорниці були в Сиракюзах атракційною імпрезою року. В конкурсі брало участь 50 пань в довгих та коротких вишиваних сукнях. Жюрі в складі пань: В. Гурської, М. Карпишин, д-р Г. Клюфас, Д. Кміцикевич, мгр. І. Рубич і С. Фраціян, признало нагороди тільки молодим студенткам. Першу нагороду дістала І. Богайчук, другу Н. Гусак, третю Г. Тимченко, четверту К. Шпічка, Тимяк і М. Рубич — признання. Групову нагороду дістав дівочий секстет дружинниць СУМА „Черемшина" — всі в однакових довгих вишиваних сукнях. Нагороду за вишивану чоловічу сорочку дістав студент П. Микитин, а М. Ярема і П. Карпишин — признання. Признання за довгі вишивані сукні одержали: А. Гусак, М. Карпишин, М. Когут і М. Шоробура. Також нагороджено пань К. Богайчук і М. Нову. За гуцульську вишивку з сердаком признання дістала д-р Г. Клюфас, місцевий лікар. Аранжером Вечорниць був проф. д-р М. Богатюк. Окреме признання належить п-і М. Карпишин, дружині підприємця; нагороджено також Б. Жмур за участь молодечого сектора у підготовці імпрези.

Відділ ОЖ ОЧСУ влаштував тритижневу Виставку українського мистецтва, зокрема писанок, у громадській амер. бібліотеці. Телевізійна станція СіБіЕс звітувала про виставку, прихильно згадуючи українців м. Сиракюз. ОЖ ОЧСУ дав 10 радіопередач, які передавались місцевою радіостанцією. Делеґатами на ІІ-ий З'їзд ОЖ ОЧСУ були п-і проф. М. Богатюк та К. Микитин. вдалою імпрезою з великою кількістю українського громадянства був виступ мгр. Слави Стецько з Европи.

На пропозицію голови Контрольної Комісії п-і С. Фраціян уступаючій управі Відділу уділено абсолюторію та признання за добру працю. Нову Управу вибрано у складі: Константина Микитин — голова, Марія Карпишин — містоголова і організаційний р е ферент, Марія Шоробура — секретар, Ярослава Жмур — скарбник, Михайлина Годжак — імпрезовий референт, Галя Машталір — реф. зовнішніх зв'язків та представник молодечого сектора, господарський референт Бронислава Мельничук, Марія Машталір — сусп. опіка; члени Марія Когут, Марія Крохмалюк, Анна Луцак і Зінаїда Маркопольська. Контрольна Комісія: голова проф. Мотря Богатюк, члени Калина Волошин і Анна Гусак. Товариський Суд: голова Софія Фраціян, Софія Башуцька, Анна Вовк і Теодора Грицик — члени.

Спільно з іншими організаціями УВФ, ОЖ ОЧСУ підготовляється до вшанування 10-ої річниці смерти сл. п. Степана Бандери 12 жовтня ц. р., 8 листопада знову відбудуться Вишивані Вечорниці. Новообрана голова п-і К. Микитин подякувала за вибір, і Збори закінчено відспіванням „Не пора".

Мотря К. Богатюк

Конкурс СУЖ Канади на молоду творчість в 1968 р.

У висліді проголошено Спілкою Українських журналістів Канади 2-ого Конкурсу на журналістичну і літературну творчість нашої молоді, друковану в українській пресі в 1968 році, вплинуло на адресу Спілки разом 33 твори: 15 статтей, 9 літературних нарисів, 4 репортажі і 5 віршів. Подаємо заголовки зголошених і прийнятих у визначеному на конкурсі реченці матеріялів молодих авторів. Статті: „Навчання української мови", „Українська мова конечна", „Третій елемент чи третя сила?", „Осиротіла церква", „Що таке ТУСМ", „Академічна молодь і громадянство", „Українська молодь і світові події", „Чи нашій молоді загрожує денаціоналізація?", „Традиція чи майбутнє?", „Що я вважаю найважливішою проблемою української молоді?", „Студентство і українське суспільство", „Більшість українського суспільства мовчить", „До Лицаря на білому коні", „Нас, критикуючих, все критикують". Одна стаття відкинена, бо не відповідає вимогам конкурсу.

Нариси: „Паяцик", „Санта Клаус", „Розмова", „Недокінчена вишивка", „Катарзис", „Христос Воскрес", „Дивак", „Стояв він сам", „Чому?"; репортажі: „Йшли діди на муки . . .", „Вона бажала там бути", „Сильвестер у Ф р анкополі", „МУНО відбуло З'їзд"; вірші: „Мов скла випатрошені", „Якщо", „Закутій Україні", „Казка", „Сон". До складу конкурсу жюрі входять: Борис Олександрів, Аріядна Стебельська і Данило Струк. Буде призначено три нагороди (кількість нагороджених в межах даної нагороди авторів буде залежати від рішення жюрі). На нагороди є з фондів СУЖ Канади 120 дол.

Управа
Спілки Українських
Журналістів Канади

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Посвячення наріжного каменя Українського Народного Дому

Дня 22 червня наша громада м. Йонкерсу, Н. Й., пережила радісну подію — в цей день посвячено наріжний камінь Українського Народного Дому. Врочистість посвячення відбулася при численній участі українців Йонкерсу і сусіднього Гейстінгу, з давніше прибулої іміграції, тут народжених, прибулих після 2-ої світової війни і навіть недавно прибулі з Польщі — українці з Лемківщини: були 80-річні старці і численна молодь.

Голова Комітету Будови Дому Дмитро Івасютин, привітавши приявних, вказав на мету будови Укр. Народного Дому, у якому мають плекатися українські традиції та виховуватися наша молодь, щоб вона державлася українства. Він звернувся із закликом до української громади в Йонкерсі, щоб допомогла матеріяльно і морально збудувати свій власний Український Народний Дім.

Акту посвячення доконав о. Р. Брида сотрудник місцевої Української Католицької Церкви св. Михаїла. У дуже змістовному слові-проповіді він вказав на велике значення Українського Народного Дому, який має згуртувати всіх українців міста. „Самі стіни цієї будови, — говорив він. — це ще не все: треба їх заповнити українським змістом. А це зробимо тільки тоді, як всі українці міста Йонкерсу згуртуються в цьому Домі і будуть плекати українські традиції".

Зворушливий письмовий привіт-благословення передав парох місцевої української католицької церкви св. Михаїла о. декан Василь Клос (не був з огляду на стан здоров'я). Листа прочитала Надія Кудрик, голова місцевого Відділу Жіночої Організації ОЧСУ. Отець парох писав: „Бажаю, щоб у цій твердині виховувалася наша молодь і діти в любові й пошані до країни батьків та високо несла славний прапор, український прапор, щоб ця молодь доклала всіх зусиль для сповнення бажань батьків і всього народу: свободи і волі". Ці щирі побажання о. декана Василя Клоса, якого 50-річчя священичих свячень українська громада відзначила кілька тижнів тому, приявні привітали щирими оплесками.

Із палким словом звернувся голова місцевого Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України мгр Омелян Стрийський, який закликав триматися українства, любити все своє рідне і продовжувати українські традиції. „Для того, щоб ми могли все це виконувати, — говорив він, — будуємо цей Український Народний Дім, що має стати осередком українського життя в Йонкерсі". Закликом, щоб усі українці міста матеріяльно причинилися до закінчення побудови дому, де буде плекатись за Т. Шевченком, „своя правда, і сила, і воля", закінчив голова свій виступ.

З коротким привітом виступив міський радний цеї частини міста Йонкерсу, у якій будується Укр. Нар. Дім, П. Шнайдер. Він хвалив українців міста, як зразкову національну групу, та радив дальше придержуватися своїх традицій.

Після посвячення Комітет Будови запросив усіх на перекуску, яку приготовили членкині Відділу ОЖ ОЧСУ.

Будовою Дому керує Будівельний Комітет, до складу якого ввійшли представники 6-ох організацій, голова Дмитро Івасютин. Будівельний Комітет виділив 2 комісії: будівельну і фінансову. Будівельна Комісія, до складу якої входять всі місцеві українські будівничі, а головою якої є Михайло Шашкевич — займається керуванням будови; Фінансова Комісія під керівництвом Яреми Климка займається збиранням фінансів. Виконання будови взяв на себе місцевий український контрактор Максим Макарчук. Будова дому повинна закінчена восени ц. р., і тоді відбудеться святкове його відкриття, з бенкетом та мистецькою програмою.

Комітет будови прохає всіх українців м. Йонкерсу, Гейстінґу і околиці складати свої позички на будову Українського Дому і тим причинитися до його будови. Український Народний Дім буде гордістю української громади міста Йонкерсу, і тому всі українці повинні скласти позики на його побудову.

(сж).

Перед третьою Виставкою Творчости Молоді в Ню Йорку

У днях від 28-го вересня до 12-го жовтня ц. р. з ініціятиви 64-го Відділу СУА буде відкрита в Ню Йорку 3-тя з черги Виставка Творчости Молоді.

Хто мав можливість відвідати дві попередні виставки минулих років, мав нагоду бачити багато експонатів з дуже різних ділянок ,а саме: малярства, кераміки, деревorізьби, н а к леювання, скульптури, вишивання, виробів з прутиків, кораликів, паперу, а навіть ручно пошитого дітьми одягу.

Вік учасників у виставці такий же різноманітний, бо від 4-го до 16-го року життя.

Зі скількости експонатів та різноманітности тематики ініціятори були минулого року дуже вдоволені, а передовсім впевнились ще більше в переконанні, що виставки такого роду є дуже потрібні.

Тепер з черги звертаємося з проханням до усіх батьків, яким залежить на всесторонньому вихованні їхніх дітей, їм і нам у цьому допомогти.

Знаємо, що найбільш модерні методи виховання закликають батьків і школу дати дитині вже в наймолодшому віці усі можливості себе виявити. Дуже часто, особливо спосібні діти, є мовчаливої вдачі, непевні себе у забавах з ровесниками, зате коли залишені самі з карткою паперу і крейдками, чи кольоровим папером і ножицями чи кусничками патичків і тубкою клею чи грудкою плястеліни, забувають про своє оточення, про все, що кругом діється. З під їх діточих, невправних ще пальчиків виходить диво, якого ніхто й не сподівався б, а те „щось" давно лежало вже на дні тої замріяної артистичної душі дитини і чекало відповідної нагоди. І ось випурхнуло мов пташка, захоплена до нестями своїм першим летом. Дати їм усі, на які можемо спромогтися, можливості і заохотити їх до того, це обов'язок наш — батьків.

Заохочуймо менше здібних до корисного використання часу, особливо тепер під час вакацій. Розвиваймо у наших дітей замилування до краси красок ,до форми, до зручности. Так часто чути таке питання: „як нам тепер бавитися, нема що робити"...

Використовуючи відповідно такий момент, можемо зацікавити й навчити дитину чогось, чим вона дорожитиме та понесе в життя зі споминoм про маму чи батька. Даймо нашим дітям можливість пізнати мистецтво наше — українське, покажім їм його незрівняну красу. Цей обов'язок нам не менший, як їх матеріяльне забезпечення.

Просимо заохотити Ваших дітей приготовити на виставку експонати за їхнім зацікавленням.

Ірина Во-ко — пресова референтка

ТЕПЕРІШНІЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД під проводом Жака Чабана-Дельмаса намагається вести свою діяльність в якнайбільш демократичний спосіб, не стосуючи авторитарних заходів ні засобів, як це було подекуди в час президентури ген. де Голля. Найголовнішим засобом в політиці Чабана-Дельмаса є постійне інформування громадянства про всі заходи уряду в різних ділянках державного життя.

Піяністка Люба Жук виїхала до Европи

Люба Жук

На повторне запрошення Державної Радіовисильні Австрії відома українська піяністка Люба Жук виїхала до Европи, щоби вже вдруге виступити на австрійському радіо.

В червні минулого року Люба Жук виступила з власним концертом в рямцях циклю міжнародних конференцій під назвою „Традиція і сучасне суспільство". Цей концерт, як і всі імпрези конгресу, відбувалися у величавому ренесансовому замку Нойдорф в південній Австрії.

Через кілька днів по цьому концерті державна радіовисильня Австрії запросила Любу Жук виступити по радіо з творами українських і канадських композиторів. Люба Жук виконала твори Барвінського, Фоменка, Грудина і канадського композитора Шампаня. Ця програма становила два концерти, які були передані по австрійському радіо 19 листопада 1968 і 14 січня 1969 року. Коротко опісля управа радіовисильні з а п р осила Любу Жук приїхати знову з власним концертом.

Під час цьогорічного побуту в Европі Люба Жук викладатиме також, як і попередніми роками, на Високошкільних Літніх Курсах Українознавства при Українськім Вільнім Університеті в Мюнхені і відвідає ряд музичних центрів в інших містах Европи.

Н. Н.

КАРАНТЕНА АСТРОНАВТІВ

Астронавти із залоги „Аполло 11" Ніл Армстронґ (зліва), Майкел Коллінс (посередині) та Едвін Алдрін оглядають зроблені ними під час подорожі на Місяць фільми. Астронавти добре почуваються, але ще й досі перебувають в карантені, в спеціяльних приміщеннях, із яких вийдуть, мабуть, 11-го серпня ц. р.

Рідним, кол. Воякам, Приятелям і Землякам з Угнова передаємо сумну вістку, одержану з Европи, що дня 21-го липня 1969 р. в Кракові, Польща, помер нагло від серцевої атаки на 81-му році життя наш Незабутній

ЧОЛОВІК, ТЕСТЬ, ДЯДЬКО і ШВАҐЕР

св. п.
Інж. ЛЕВ ДОРОЖИНСЬКИЙ

кол. сотник-інтенд. УГА, учасник Визвольної Боротьби України, б. землемір в Угнові, пов. Рава Руська в Україні, відомий громадський діяч, батько сл. п. д-ра Олега Дорожинського, що помер у травні 1967 р. в Шикаґо, Ілл. Похорон відбувся в Кракові, 25-го липня 1969 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Важким горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
МАРІЧКА — невістка
ДАНУСЯ, ЛЕВКО і ХРИСТЯ — внуки
ВІРА ГРОБЕЛЬСЬКА — сестрінниця з чоловіком і дітьми
НАТАЛЯ МАЦЬКІВ — братаниця з чоловіком і дітьми
СОФІЯ — братова
Адв. ІВАН СКРИПЧУК — шваґер
Родини: КОЗАКІВ, ЧАЙКОВСЬКИХ і ГРИЦКІВ в ЗСА і Канаді

ПОДЯКА І ПОВІДОМЛЕННЯ

Складаємо сердечне Спасибіг Друзям, Приятелям і Знайомим, які виявили нам співчуття і вшанували пам'ять

бл. п.
Проф. ПАВЛА САВЧУКА

нашого Незабутнього Чоловіка, Батька і Дідуся, що несподійно відійшов від нас у Вічність дня 6 липня 1969 р.

Одночасно повідомляємо, що в сороковий день смерти буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в четвер, дня 14-го серпня 1969 р.

о год. 8:30 ранком в церкві св. ап. ПЕТРА І ПАВЛА при 37 Бентлі Евню в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ
син — КОНСТАНТИН
невістка — МАРТА
і внук — АДРІЯН

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. МЕЙ ДЕМЕЙ
складаємо 60.00 долярів
на будову Української Церкви в Керґонксані, Н. Й.
СУСІДИ І ПРИЯТЕЛІ з КЕРҐОНКСОНУ

БІЛЯ СТАТУЇ СВОБОДИ ВІДБУЛАСЯ ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ У 10-РІЧЧЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

місії Національного Китаю в ОН. Він говорив про народовбивчу політику червоно-китайських комуністів.

Д-р В. Душник у своїй промові привітав учасників Маніфестації від імени українців у ЗСА та говорив про значення Тижня Поневолених Народів з перспективи 10-ти років проголошеного закону.

В заключному слові Маріо Агвілера відмітив великий вклад праці щодо діяльности АВПН з боку Спілки Визволення України, назвавши поіменно ред. В. Коваля, О. Калиника і д-ра Валентину Калиник, які також допомогли в переведенні цієї Маніфестації. Він назвав поіменно всіх тих репрезентантів з-поміж національних груп, які прибули до Статуї Свободи.

Участь в Маніфестації взяла численна група українців й інших народів, як також американців. Багато відвідувачів Статуї Свободи зупинялися довкола площі, приглядаючись п е ребігові Маніфестації.

Становище АВПН в справі поневолених народів, що має бути надіслане до Об'єднаних Націй і американського уряду зачитав д-р О. Ничка (СВУ). Воно було схвалене оплесками присутніх.

Маніфестацію закінчено о 5-ій годині пополудні піснею „Боже благослови Америку", яку передавано через встановлені на площі гучномовці.

Користаючи з нагоди, китайська національна група запросила п. Лазло Пастора й інших відвідати китайську національну д і л ь н ицю в Менгеттені (Чайна Тавн).

Український Відділ АВПН